

การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PEOPLE'S LOCAL POLITICAL PARTICIPATION IN NAKHON SAWAN PROVINCE

บวร ขมชุมศรี

Borworn Khomchunsri

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: borworn33@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น และ 3. ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ 400 กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ได้แก่ ด้านระบบการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ($\bar{X}=3.92$) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.90$) และด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ($\bar{X}=3.77$) ทั้ง 4 ปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 44.6 และ 3. แนวการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้ 1) การกระตุ้นให้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ 2) สร้างความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ สำนักirkชุมชนที่ตนอยู่อาศัย 3) ยึดกฎข้อบังคับ เป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติสร้างความมีวินัย 4) ให้ความสำคัญกับผู้นำที่เป็นแบบอย่าง 5) ส่งเสริมประชาชนให้ได้รับสิทธิ

เสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน 6) เคารพเสียงข้างมาก ยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย 7) การสนับสนุนคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; อปปริหานิยธรรม 7

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study political participation at the local level, 2. To study factors affecting political participation at the local level, and 3. To apply Buddhist principles to promote local political participation of the people in Nakhon Sawan Province, conducted by the mixed research methods. The qualitative research collected data from 18 key informants and quantitative research distributed questionnaires to collect data from 400 samples who were eligible voters in Nakhon Sawan Province. Data were analyzed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation. and stepwise multiple regression analysis.

The results of the research were as follows: 1. Political participation at the local level of the people, by overall was at moderate level ($\bar{X}=3.46$). 2. Factors affecting people's local political participation were as follows: political system was at a high level ($\bar{X}=3.97$) and was at a high level in all aspects as follows: political environment ($\bar{X}=3.92$), political culture ($\bar{X}=3.90$) and political ideology ($\bar{X}=3.77$), and 4 factors could explain political variation by 44.6 percent. 3. Application guidelines of Aparihaniya-dhamma to promote people's political participation at the local level in Nakhon Sawan Province were as follows: 1) Encouraging participation in various forms of activities 2) Creating responsibility among the group to be grateful and to love the community where one lives. 3) Adhere to rules and regulations. It was a guideline for adhering to practice and to create discipline. 4) Give importance to exemplary leaders. 5) Encourage people to have rights, basic freedom equality and equality 6) Respect the majority vote, adhere to democracy. 7) Support good people with moral ethics.

Keywords: Application; Buddha-dhamma; Political Participation; Aparihaniya-dhamma

บทนำ

การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นมาทำหน้าที่แทนตน เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจะต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย อาทิ มีความสนใจ หรือมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) ตลอดจนกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการกระทำอื่นๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 อีกทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ยังได้กำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ด้วยเช่นกัน (อรทัย ก๊กผล, 2552)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองประชาธิปไตย กล่าวคือ เป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย การเมืองในระดับท้องถิ่น จัดเป็นการเมืองที่อยู่ในระดับพื้นที่ มีผู้นำซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ทำหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในหน่วยงานที่รัฐจัดตั้งขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจ โดยรัฐบาลส่วนกลางมอบอำนาจบางส่วนให้บริหารจัดการในท้องถิ่นของตนเอง มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ 2) รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) และจังหวัดนครสวรรค์ มีประชากรจากหลากหลายหลายชาติพันธุ์ ที่อพยพมาตั้งรกรากตั้งแต่นานในอดีต และผู้สูงอายุ ทำให้การมีส่วนร่วมในทางการเมืองไม่ออกสามาใช้สิทธิกันเท่าที่ควร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่าประชาชนในระดับท้องถิ่นของจังหวัดนครสวรรค์ ในการหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่ดี และเข้าใจในสถานการณ์ของการเมืองระดับท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการเมืองในระดับประเทศ และความเข้มแข็งของประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง จาก 15 อำเภอ จำนวน 567,912 คน (สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 400 คน จากประชาชนจำนวน 567,912 คน จากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มนักวิชาการ จำนวน 18 รูป/คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น และการประยุกต์หลักธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสร้างและตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดซึ่งได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน

แบบสอบถาม โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งต่างๆ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

การเก็บรวบรวม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ และรวบรวมโดยการสำรวจจากประชาชน จำนวน 400 คน จากการหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเป็นผู้ออกเก็บข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ นำหนังสือขอความร่วมมือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าไปทำการ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยการตีความ เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) ด้านการมีบทบาทในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$) ส่วนด้านการติดต่อกับทางราชการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) ดังนี้ ด้านระบบการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ($\bar{X}=3.92$) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.90$) และด้านอุดมการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) ตามลำดับ 01 ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ได้ร้อยละ 44.6

การประยุกต์หลักอุปาทานธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$) ดังนี้ ด้านสักการะเคารพนับถือบูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์การทางการเมือง) ($\bar{X}=3.70$) ด้านการอารักขาคุ้มครองป้องกันธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X}=3.66$) ด้านสักการะเคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) ($\bar{X}=3.63$) ด้านไม่ข่มเหงบังคับปกครองสตรี (สิทธิ เสรีภาพ) ($\bar{X}=3.63$) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) ($\bar{X}=3.56$) ด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ($\bar{X}=3.55$) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี) ($\bar{X}=3.53$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า 1) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี) วัดถูกใช้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบกิจกรรมตามประเพณี และจัดประชุมเพื่อพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันระหว่างชุมชน จึงกระตุ้นให้ประชาชนความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองยิ่งขึ้น 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน จะทำให้ลดข้อขัดแย้งในชุมชน ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับมติ เกิดความเป็นหนึ่งเดียว และรักษาผลประโยชน์ของชุมชนมากขึ้น 3) ด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) พบว่า ความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้ปลูกฝังกันมาอย่างยาวนาน ทำให้เกิดจารีตประเพณีที่ดีงาม และใช้เป็นเครื่องมือในการขัดเกลาให้ประชาชนเป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบ 4) ด้านสักการะเคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้

อาวูโส) พบว่า การเคารพผู้อาวูโสในชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดนครสวรรค์เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางการเมืองในระดับชุมชนและครอบครัว 5) ด้านไม่เข้มแข็งบังคับปกครองสตรี (สิทธิ เสรีภาพ) พบว่า อิทธิพลของสตรีมีมาตั้งแต่ในอดีต โดยเฉพาะสังคมเกษตรกรรม ปัจจุบันการเมืองในระดับประชาธิปไตยได้ให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล และความเสมอภาคและความเท่าเทียม ทำให้สตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับชาย แต่ในทางการเมือง ปัจจุบันสตรีได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น 6) ด้านสักการะเคารพนับถือบูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง) พบว่า การเคารพศาสนสถานในฐานะตัวแทนของศาสนา ศาสนสถานเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของประชาชน จึงเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงการจัดระเบียบสังคม ความเป็นหนึ่งเดียว ความผูกพัน และมีส่วนช่วยในการสร้างเครือข่ายทางพุทธศาสนาให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ในทางปฏิบัติกลุ่มการเมืองจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องกับชุมชน โดยเฉพาะส่งเสริมความเข้มแข็งของพุทธศาสนาในการเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน 7) ด้านการอารักขาคุ่มครองป้องกันธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผู้นำที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรม เชื่อว่าคนดีหรือผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในหลักจริยธรรม มีความสมถะพอเพียง และช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก โดยเฉพาะนักการเมือง หากเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีความเสียสละ และทุ่มเททำงานให้แก่ส่วนรวม ประชาชนย่อมจะให้ความรักและเคารพ ให้การยอมรับ ยกย่อง เชื่อว่าผู้นำทางการเมืองที่เป็นคนดี ย่อมจะนำพาสิ่งดีๆ กลับเข้ามาสู่ชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มีการแสดงออกแสดง ความคิดเห็น สนใจและติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนต่างๆ และยอมรับเสียงข้างมาก มีความรู้พื้นฐานด้านการเมืองการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนไปใช้สิทธิ มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นบ้าง แต่ในประเด็น การมีบทบาทในชุมชน แต่การมีส่วนร่วมในการเมืองในบางประเด็นที่ประชาชนไม่ค่อยได้เข้าร่วมคือการติดต่อกับทางราชการ เฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นส่วนตัว ไม่มีความจำเป็นก็ไม่ติดต่อโดยเฉพาะเรื่องการเมืองซึ่งอาจทำให้เกิดภัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรมน จันรอง (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ

ประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม) (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐบาล และต่ำที่สุดคือ การสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง จากงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ อภิปรายได้ดังนี้

1) ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ อภิปรายได้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ด้านระบบการเมือง ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง และด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบการเมืองระดับประเทศส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น กลุ่มการเมืองท้องถิ่นก็เป็นฐานของการเมืองระดับประเทศ สภาพแวดล้อมทางการเมืองก็ส่งผลกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเป็นว่าจะมีกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มเป็นฐานคะแนนเสียงให้กับกลุ่มใดผลซึ่งผลการเลือกตั้งจะเป็นตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศิลป์ กุลนาคดล (2550) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนเพื่อการบูรณาการสู่การวางแผนพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา” พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการวางแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้แก่ การจัดการ การสื่อสาร การเมือง สังคมและวัฒนธรรม แผนและโครงการพัฒนา และผู้นำ

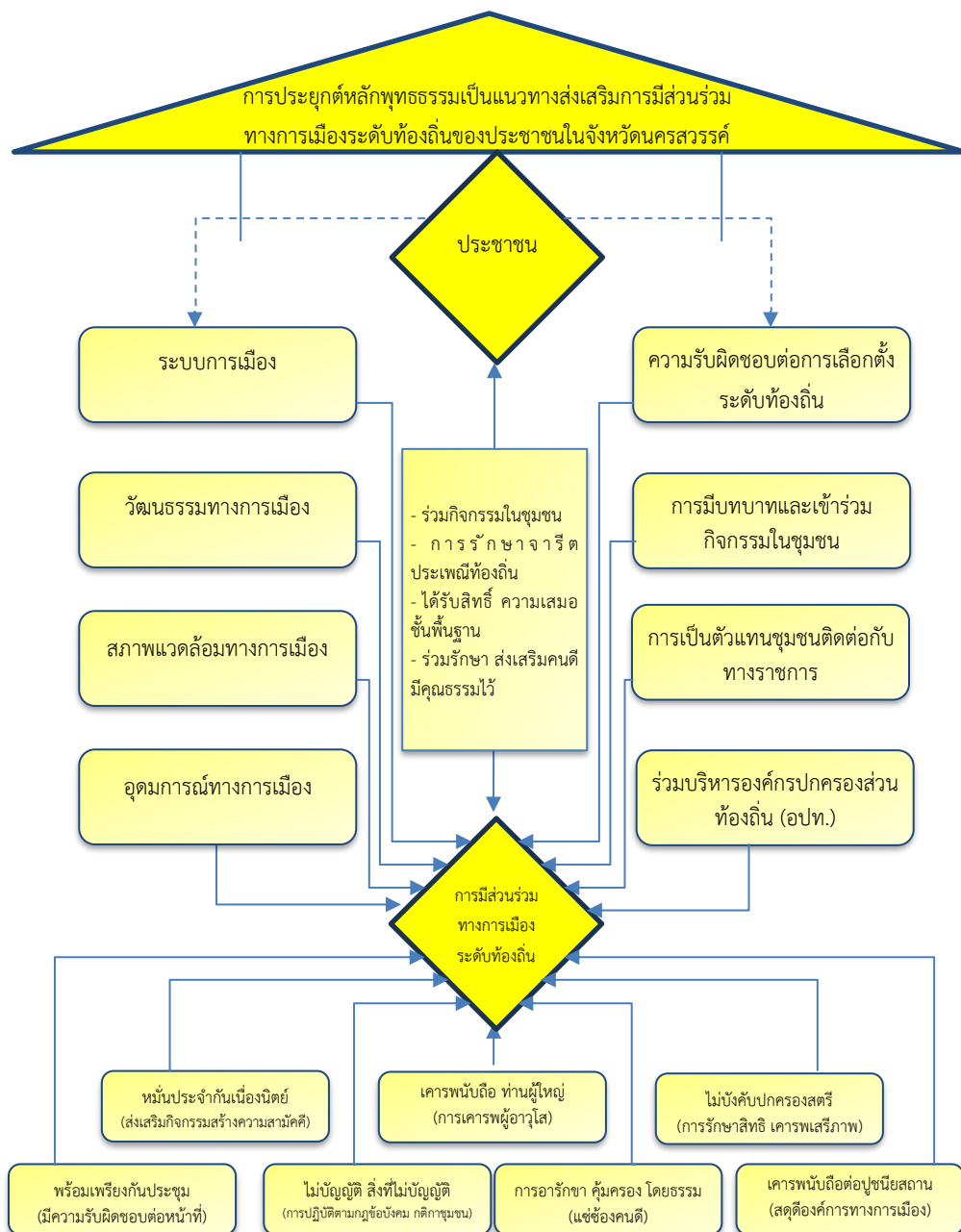
2) หลักการบริหารนิยธรรม มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมจะพัฒนาไปได้โดยส่งเสริมประชาชนมีจิตสำนึกหน้าที่พลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสิทธิและความเสมอภาคของทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียม เชื่อมมั่นในกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ดีเพื่อก่อ อย่างมีเหตุผล เข้าร่วมแสดงออกในกิจกรรมทางการเมือง อย่างตรงไปตรงมา รักษากติกาซึ่งกัน แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามข้อกฎหมาย กล้าที่จะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ

ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกย่องคนที่ควรยกย่อง ร่วมกันรักษาและปกป้ององค์กร หน่วยงาน เครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า หลักอุปถัมภ์ธรรม มีความสัมพันธ์กับการสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า หลักอุปถัมภ์ธรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งต้องอาศัยความร่วมมือเพรียงกันในการไปใช้สิทธิ เป็นการเคารพต่อสถาบันทางการเมืองในสังคม ทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกเลือกใครก็ได้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ตามวันเวลาที่กำหนด รักษากฎเกณฑ์กติกาการเลือกตั้ง เคารพสิทธิเสรีภาพของทุกคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ มีความรับผิดชอบหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ไม่ลู่แก่อำนาจ รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และทำตนเป็นคนประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม และงานวิจัยของ ชุมพล เฟ่งศิริ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” พบว่าการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังต่อไปนี้ 1) ด้านหมั่นประชุมกันเป็นประจำ ประชาชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองโดยแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการประชุม 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การประสานให้เกิดการประชุมอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นการประชุมโดยพร้อมเพรียงกันและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน 3) ด้านปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ การส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มการเมืองปฏิบัติตามมติที่ประชุม 4) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ประชาชนจะให้ความเคารพนับถือต่อประธานที่ประชุมหรือผู้ดำเนินกิจกรรม 5) ด้านการไม่ลู่แก่อำนาจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีลักษณะของการไม่ลู่แก่อำนาจ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 6) ด้านรักสันติภาพ จัดเวทีทางการเมืองเพื่อสร้างสันติภาพพิจารณาความคิดเห็นของทุกคนด้วยความเป็นกลาง 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนคนดี การสร้างเครือข่ายการเมืองภาคประชาชนเพื่อปกป้องและรักษาคนดีส่งเสริมคนดีให้

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ด้านการเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ในสังคม ในการให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับในการเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยการเป็นแบบอย่างในการเป็นพลเมืองของประเทศในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการมีบทบาทในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกิจกรรมให้ประชาชนร่วมรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นได้

3. ด้านการติดต่อราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยการลงพบปะสอบถามปัญหาที่ท้องถิ่นให้ช่วย

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณและติดตามผลงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านการเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ วรรณคดี ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิ และข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองให้ประชาชนได้ประกอบการพิจารณา โดยการปฏิบัติตน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับในการเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป

2. ด้านการมีบทบาทในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมให้ความรู้ที่เป็นกลางทางการเมือง ในรูปแบบหลักสูตรอบรมระยะสั้นแก่ประชาชนหมุนเวียนกันไปแต่ละพื้นที่

3. ด้านการติดต่อราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการรับเรื่องจากประชาชน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อดังนี้

1. ควรศึกษาว่าเกิดจากสาเหตุใดมีอะไรเป็นปัจจัยกระตุ้นให้สนใจและมีส่วนร่วมในการบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยระบบการเมืองที่ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย สภาพแวดล้อมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยที่จะเปลี่ยนแปลงต้องใช้ระยะเวลานาน

3. ควรศึกษาหลักธรรมที่ส่งผลกับการเปลี่ยนแปลงและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหลักธรรมเฉพาะบุคคล เช่น หลักสัปปริสธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *การกล่าวหาการข่มขู่ความผิดข้อทักท้วงและพฤติกรรมกระทำความผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ชุมพล เพ็งศิริ. (2564). การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(2), 125-136.
- ทวีศิลป์ กลนภาค. (2550). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนเพื่อการบูรณาการสู่การวางแผนพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม). (2564). *การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ สุขเจตนิ. (2563). *การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรมน จันรอง. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 142-154.
- สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์ (2563). สืบค้น 10 มกราคม 2566, จาก <https://www.ect.go.th/nakhonsawan/main.php?filename=index>.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- อรรถัย กักพล. (2552). คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: จริยสนิทวงศ์การพิมพ์.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd Edition). New York: Harper and Row.